

Hvorfor samstemming og riktig legemiddelbruk i hjemmetjenesten

Bakgrunn

Legemidler er viktige medisinsk tiltak ved forebygging, utredning, diagnostisering og behandling av ulike sykdommer. Mange pasienter opplever at helsen og livskvaliteten bedres gjennom legemiddelbehandling. Legemidler skal imidlertid ha tilstrekkelig effekt og gi pasientene mest mulig helsegevinst.

I 2010 mottok over 170 000 personer hjemmetjenester (herunder hjemmesykepleie og praktisk bistand¹. For de som mottar hjelp og bistand til legemiddeladministrering er det viktig at det er etablert faste rutiner for samarbeid mellom fastlegen og hjemmesykepleien. Det må utveksles og avstemmes rutinemessig informasjon mellom fastleger og hjemmetjenesten om hvilke legemidler den enkelte pasienten skal ha, og hvilke oppfølgingstiltak som skal iverksettes².

Samstemming av legemiddellister

Samstemming går ut på å sikre at det finnes en oversikt over de medisinene pasienten faktisk bruker (LIB). Informasjonen om legemiddelbruken baseres på flere kilder, og samstemmes mellom pasient, fastlege og hjemmesykepleie.

I studier er det påvist uoverensstemmelse mellom medisinkortet i hjemmet og hos fastlegen hos mellom 50 til 90 prosent av pasientene i hjemmesykepleien. I gjennomsnitt er 25 prosent flere legemidler oppført i medisinkortet hjemme, noe som viser at risikoen for feilmedisinering og eventuelle komplikasjoner er stor³.

Pasientsikkerhetsprogrammets tiltak bidrar til å sikre gode rutiner for samstemming mellom fastlege og hjemmetjenesten. En gjennomgang og kvalitetssikring av den

¹ Tall hentet fra SSB

² Forskrift om fastlegeordning i kommunene, §25

³ [St. meld nr. 18 \(2004-2005\)](#), Rett kurs mot riktigere legemiddelbruk.

enkelte pasients legemiddelbruk kan forebygge utvikling av subakutt- og akutt funksjonssvikt, og dermed sykehusinnleggelser og alvorlige pasientskader.

Riktig legemiddelbruk

Riktig legemiddelbruk innebærer at pasienten får stilt riktig diagnose og mottar rett behandling. Dette innebærer valg av riktig virkestoff, styrke, dosering og formulering. Klinisk relevante legemiddelinteraksjoner må unngås der det er mulig. I tillegg er det svært viktig at pasienten får opplæring i legemiddelbruk og mestring av egen sykdom⁴.

Mange pasienter har flere sykdommer og bruker dermed mange ulike legemidler samtidig. Dette øker både risikoen for at legemiddellistene ikke er samstemte, at pasientene bruker feil legemidler og at legemidlene reagerer på hverandre (interaksjonsproblemer). I tillegg er eldre mer sårbare for bivirkninger og andre legemiddelrelaterte problemer.

Feilmedisinering fører hvert år til unødig lidelse for mange pasienter, i tillegg til at det påfører samfunnet store utgifter. Minst én av ti sykehusinnleggelser av eldre på medisinsk avdeling skyldes feil bruk av legemidler⁵.

Tiltakspakken for hjemmetjenestene og fastleger er ment å bidra til å etablere tettere samarbeid mellom fastleger og hjemmesykepleien, slik at oppfølgingen av pasienter med vedtak om hjelp til legemiddeladministrering styrkes og kvalitetssikres.

[Les mer om valg av innsatsområder i programmet her](#)

Pilotprosjekter

Høsten 2012 ble en tiltakspakke for samstemming og riktig legemiddelbruk testet i pilotprosjekter i Eidsberg kommune, Bydel Bjerke i Oslo kommune og i Rykkin og Sandvika distrikt i Bærum. Prosjektledere var Eivind Bjørnstad (Eidsberg), Åse Arnesen og Ingri Østensen (Oslo) og Berit Skjerve (Bærum).

⁴ Helsedir, 2011. *Riktig legemiddelbruk til eldre pasienter/bebøere på sykehjem og i hjemmesykepleien*, IS- 1887.

⁵ [St. meld nr. 18 \(2004-2005\)](#), Rett kurs mot riktigere legemiddelbruk.

Les sluttrapportene på innsatsområdet på programmets nettsider.

Referanser

Engh, E, Ranhoff A. H og Viktig, KK. Norsk legemiddelhåndbok, G24
Legemiddelgjennomgang (LMG), publisert 27. 09.2012. Hentet 27.11.2012 fra:
<http://legemiddelhandboka.no/Generelle/søker/legemiddelgjennomgang/311096>

Forskrift om fastlegeordning i kommunene, §25, trer i kraft 1. januar 2013.

FOR- 2000-04-14-328. Lovdata. Forskrift om fastlegeordning i kommunene. Hentet 12.11.2012 fra. <http://www.lovdata.no/for/sf/ho/ho-20000414-0328.html>

Helsedir, 2011. *Riktig legemiddelbruk til eldre pasienter/bebøere på sykehjem og i hjemmesykepleien*, IS- 1887. Hentet 22.11.12 fra:
<http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/riktig-legemiddelbruk-til-eldre-pasienter/Sider/default.aspx>

Helsedir, 2012. Nasjonal veileder for legemiddelgjennomganger, IS-1998. Hentet 22.11.2012 fra:

<http://www.helsedirektoratet.no/publikasjoner/veileder-om-legemiddelgjennomganger/Sider/default.aspx>

Lov om kommunale helse - og omsorgstjenester, LOV-2011-06-24-30. Hentet 30.11.2012 fra:<http://www.lovdata.no/all/nl-20110624-030.html>

[St. meld nr. 18 \(2004-2005\)](#), Rett kurs mot riktigere legemiddelbruk. Hentet 27.11 2012 fra:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/regpubl/stmeld/20042005/stmeld-nr-18-2004-2005-.html?id=406517>